

Oulu kampanjoi sijaisperheiden saamiseksi

Huostaan otetuista lapsista 80 prosenttia on sijoitettu Oulussa perhehoitoon, jota tarjoaa 250 perhettä. Perhehoito tulee kaupungille edullisemmaksi kuin laitoshoido, ja usein se on parempi vaihtoehto myös lapselle.

PENTTI HONKANEN

Perhehoito on parasta mahdollista sijaishuoltoa lapselle, koska se antaa lapselle kiintymyksen ja kodin mahdollisuuden, sanoo Oulun sosiaalijohtaja **Arja Heikkinen**.

Pieniä lapsia ei sijoiteta lyhytaikaisesti eikä kriisisijoituksissa lastenkotiin, vaan he menevät päivästysperheisiin.

- Oulussa on 250 sijaisperhettä, joista 30 perhettä on päivästysperheitä. 60 perhettä on sukulaissijaisperheitä.

Saadakseen sijaisperheitä Oulu on kampanjoinut asian puolesta. Kampanjat ovat tuottaneet hyvin perhehoidosta kiinnostuneita.

- Oulu osallistuu vuosittain valtakunnalliseen Perhehoitoliiton vetämään *Ajoissa kotiin* -kampanjaan. Olimme syyskuun aikana näkyvästi esillä medioissa.

Perheet osallistuvat valmennukseen

- Haastattelemme kaikki perheet, selvitämme heidän taustansa ja pyydämme rikosrekisteriotteet. Perheet eivät voi olla itse lastensuojelun, mielenterveystoimen tai päihdetyön asiakkaita.

Sijaisperheeksi pääseminen edellyttää perheeltä PRIDE-koulutukseen osallistumista.

PRIDE-ohjelma on käytännön ja tutkimuksen yhteistyönä USA:ssa kehitetty, 14-vaiheinen lastensuojelun perhehoidon kehittämisohjelma. Suomessa PRIDE tunnetaan ensisijaisesti sijais- ja adoptiovanhem-

pien PRIDE-valmennuksesta, joka on ollut Suomessa käytössä vuodesta 1995 alkaen.

Sosiaalityöntekijä tukee perhettä

Perhehoidossa olevalla lapsella on oma sosiaalityöntekijä, joka vastaa lapsen asiakassuunnitelmasta, lapsen tuesta, perheen tuesta ja kaikesta yhteistyöstä lapsen asioissa.

Sijaisvanhempia tuetaan muun muassa mentoroinnilla, työnhajauksella, vertaistuellalla ja täydennyskoulutuksella.

- Perhehoito tekee yhteistyötä Perhehoitoliiton alueellisen yhdistyksen kanssa vertaistuen järjestämisessä, koulutuksessa sekä edunvalvonta-asioissa.

Päivystysperheinä toimivat saavat PRIDE:n lisäksi päivästys- ja kriisitoimintaan oma jatkokoulutuksen. Sukulaissijais- ja läheisverkostossijoituksiin on oma valmennus.

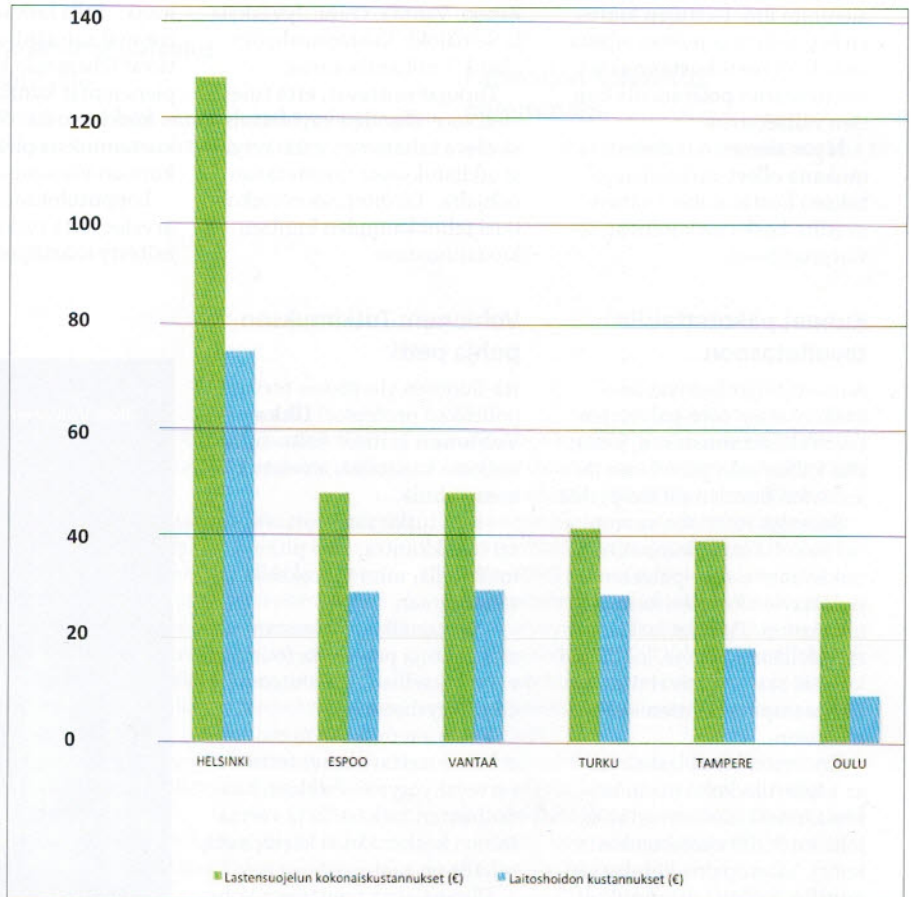
Aina ei lasta tai nuorta voida sijoittaa perheeseen. Tällaisia ovat esimerkiksi huumeita käyttävät nuoret. Silloin vaihtoehtoksi jää laitoshoido.

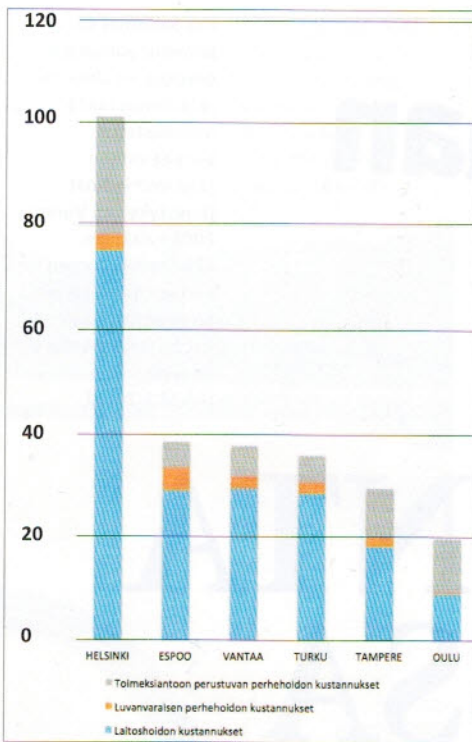
Lakiin tarvitaan siirtymäsäädökset

Parasta aikaa eduskunta käsittelee lakiehdotusta, jonka mukaan lasten määrä sijaisperheessä voisi olla yli neljä vain sisarusia hoidettaessa. Jos tämä toteutuu, riskinä on turhat uudelleen sijoitukset.

- Lain jatkokäsittelyssä tulisi varmistaa, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan jo esittämät siirtymäsäädökset sisällytetään lakiin. Näin turvataan olemassa olevien sopimusten jatkuminen, jos se on lapsen edun kannalta paras vaihtoehto, Kuntaliiton erityisasiantuntija **Aila Puustinen-Korhonen** sanoo. ♦

Lastensuojelun kustannukset Kuusikkokunnissa vuonna 2013 (miljoonaa euroa).

Sijotusten kustannukset Kuusikkokunnissa vuonna 2013 (miljoonaa euroa).

Sijoitettujen vanhemmille vertaisryhmä

Lapsensa huostaanoton tai sijoituksen kokeneille vanhemmille, äideille ja isille perustettiin helmikuussa uusi Voikukkia-vertaistuki-ryhmä Jyväskylässä.

Ryhmässä vanhemmilla on mahdollisuus keskus-

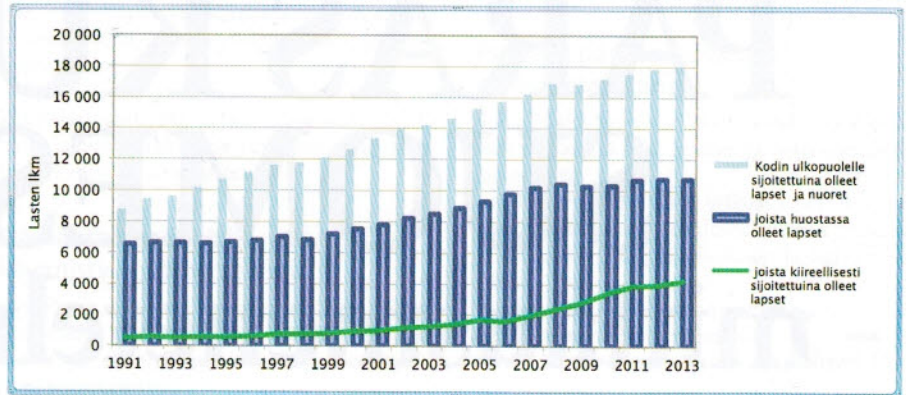
tella lapsen sijoituksen aiheuttamasta tilanteesta, tunteista ja kokemuksista muiden vastaavassa tilanteessa olevien kanssa. Ryhmän tavoitteena on tukea vanhemman omaa elämää ja selviytymistä sekä vahvistaa vanhemmuutta.

Syksyllä käynnistynyt Voikukkia-ryhmä päättyi tammikuussa ja kokemukset ovat olleet erittäin hyviä.

- Tarkoituksenamme on juurruttaa vertaistukiryhmätoiminta yhdeksi sijoitettujen lasten vanhempien tukimuodoksi Jyväskylässä, kertoo sosiaaliohjaaja **Tuula Pollari** Jyväskylän kaupungin lastensuojelun sijaishuollosta.

Vertaistukiryhmä koostuu 10 kertaa. Toiminta on luottamuksellista.

THL:n kuvio: Kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleet lapset ja nuoret sekä niistä huostassa olleet ja kiireellisesti sijoitetut lapset vuosina 1991–2013*

*Sama lapsi voi sisältyä sekä kiireellisesti sijoitetuihin että huostassa olleiden lukumääriin

Perhehoito on parempi vaihtoehto

Lastensuojelun isot kustannukset kertyvät lasten ja nuorten sijoittamisesta laitoksiin, selviää Kuusikkokuntien laskelmasta.

Lastensuojelun kustannukset Kuusikkokunnissa eli Helsingissä, Vantaalla, Espoossa, Turussa, Tampereella ja Oulussa olivat yhteensä 331 miljoonaa euroa vuonna 2013. Tästä summasta 262 miljoonaa euroa käytettiin lasten ja nuorten sijoittamiseen kodin ulkopuolelle joko perheisiin tai laitoksiin.

Eryyisesti laitokseen sijoittaminen tulee kalliiksi. Helsingin lastensuojelun kustannukset olivat 127 miljoonaa euroa. Siitä kului laitoshoidon 75 miljoonaa.

Turussa rahat menevät lähes tyystin laitoshoidon, ja lastensuojelun muulle toiminnalle jää vain rippeet.

Viime vuosina erityisesti kiireelliset sijoitukset ovat lisääntyneet voimakkaasti.

Tampereella ja Oulussa sijoitusten kustannuksia on saatu hillittyä perhehoidon avulla. Oulussa sijoittamisen kustannuksista alle puolet tulee laitossijoittamisesta.

Lapsen sijoittaminen vuoden ajaksi laitokseen maksaa kunnalle enemmän kuin

tavallinen palkansaaja ansaitsee verotettavaa tuloa.

Suuruusluokka on 100 000 euroa vuodessa.

- Laitossijoitukset maksavat yli 6 500 euroa kuukaudessa lasta kohden ja kalleimmillaan jopa 13 000 euroa kuukaudessa, kertoo Oulun sosiaalijohtaja **Arja Heikkinen**.

Perhehoito on edullisempää

Arja Heikkisen mukaan haastavimmissa ja tuetuissa perhehoitosijoituksissa hinta nousee tuki mukaan laskettuna noin 3 500 euroon kuukaudessa lasta kohden.

- Halvimmillaan perhehoito maksaa noin 1 000 euroa kuukaudessa lasta kohden, kalleimmillaan 2 200 euroa.

Saman suuntaisia laskelmia on saatu Lastensuojelun Keskusliitosta.

Raportti *Miten lastensuojelun kustannukset kertyvät* selvitti, että vuonna 2011 vuosi laitoksessa maksoi noin 93 000 euroa ja sijaisperheessä 23 000 euroa lasta kohden.

FAKTAT

Kiireellisesti sijoitettujen lasten ja nuorten määrät kasvaneet

Vuonna 2013 kiireellisesti sijoitettujen määrä kasvoi 6,6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2012 kasvua kiireellisissä sijoituksissa oli 1,8 prosenttia.

Kodin ulkopuolelle oli sijoitettuna 18 022 lasta ja nuorta vuonna 2013. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten osuus oli 1,4 prosenttia 0–20-vuotiaista. Osuus on pysynyt ennallaan vuoteen 2012 verrattuna.

Lastensuojelun avohuollon asiakkaina oli 88 795 lasta ja nuorta vuonna 2013. Avohuollon asiakkaiden määrä kasvoi 2 prosenttia vuodesta 2012. Lastensuojeluilmoituksia tehtiin 107 896 ja niiden määrä kasvoi 4 prosenttia vuodesta 2012.

THL:n vuotta 2013 koskevan raportin mukaan vastaavaan väestöön suhteutettuna eniten lastensuojeluilmoituksia tehtiin Keski-Suomessa (7,0 % vastaavasta väestöstä) ja vähiten Pohjanmaalla (3,5 %).